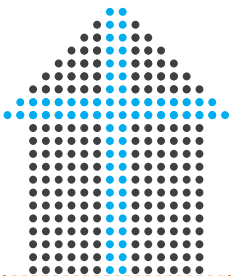
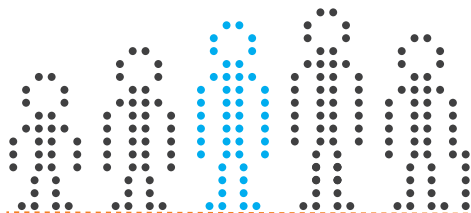

RETNINGSLINJER VED AVDEKKING AV VOLD OG OVERGREP

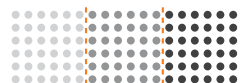
-En hjelp i holdningsskapende arbeid og i kriser

trosopplæring

Ung voksen

misjon

Innholdsfortegnelse

Starten på heftet brukes i nødstilfelle.

- Retningslinjer ved avdekking av vold og krenkelser
- Logg, internt dokument for ledere- brukes sammen med retningslinjene
- Utfyllingsskjema for kontaktpersoner/ etater i kommunen
- Hvordan temaet kan tas opp i ledermøter gjennom året
- Holdninger på lokallagssamlinger
- Lederhefte for nye ledere
- Sjekkliste for ledere på tur

Innledning

Om du leser dette, og er i en samtale her og nå der du trenger hjelp, går du rett til tabellene og finner ut hva du skal gjøre.

Om du leser dette og har litt tid, kan du derimot lese gjennom innledningen.

Dette skrevet inneholder:

- **Retningslinjer til hjelp om du/dere har mistanke om vold eller seksuelle krenkelser hos barn i ditt lokallag**
- **Lederholdninger og verdier og tips til hvordan dette kan fungere i ditt lokallag**
- **Viktig kontaktinformasjon**

Alt dette kan du også laste ned på www.fribu.no

FriBU fikk i oppgave av FERØ å utarbeide retningslinjer for hva lokallagsledere skal gjøre om de har mistanke om, eller avdekker, seksuelle krenkelser og vold blant barn og unge vi treffer.

Prosjektgruppen har bestått av barnevernsansatte, kriseteampersonell, og to barne- og ungdomsarbeidere, som har situasjonserfaring fra den settingen lokallagslederen er i.

Vi har konsentrert oss hovedsakelig om nødhjelp ved mistanke om, eller avdekking av, vold og seksuelle krenkelser.

Vi valgte å bygge vår handlingshjelp etter skolens kriseperm, i form av prosedyre og problemløsningskjemaer. Vi er så heldige å ha mange gode lokallagsledere i FriBU-lagene, som legger ned en stor innsats. Lederne kommer fra alle typer yrker, og det er langt fra alle som tenker at dette er et «trygt» tema. Vi lager mye bra opplegg for og med barna, og gjør en viktig oppgave. Vi ser dem, og får komme tett innpå livene deres.

Med disse retningslinjene for nødstilfeller, håper vi du kan føle deg litt tryggere i en situasjon hvis du fatter mistanke om at et barn er utsatt for vold eller seksuelle krenkelser. Vi håper at denne ressursen kan gi deg rask hjelp, i en vanskelig situasjon.

Den skal enkelt kunne finnes fram når krisen oppstår, den har korte stikkord om hvilke bestemmelser som bør gjøres der og da, og skal kunne brukes umiddelbart.

Vi håper at om du/ dere kommer i en samtale der et barn eller en ungdom forteller, eller dere har mistanke om, at vold eller seksuelle krenkelser skjer, så skal dette skrevet være lett å ta med og ta i bruk der dere er, fram til helsepersonell/ andre tar saken videre.

Utover dette har vi lagt til noen forslag til lederinfo, holdninger og hvordan temaet kan tas opp i ledergruppen, som forebyggende arbeid og kunnskapsløft. Kontakt også gjerne FriBU, vi ønsker å øke kompetansen til lokallagsledere på dette. *Så anbefaler vi på det sterkeste å kjøpe Actas bok **Leir fra L til R**.* Denne har mye konkret og god kunnskap, og du kan enkelt finne frem i boken til de temaene som handler om for eksempel samtalen, lederroller, ulykker, sjelesorg, barnevern og forklaringer på hva omsorgsvikt og

seksuelle krenkelser er, og hva dette innebærer. Denne boken er et av mine beste verktøy i møte med andre ledere, den er grundig og forseggjort. Vi mener den beskriver temaet vårt vel så bra som vi kunne gjort det selv.

Takk for den jobben dere gjør i FriBU-lokallaget deres, og Guds velsignelse i arbeidet og i møtene med barna og de unge.

Med vennlig hilsen

*Prosjektledergruppen i FriBU
ved Åshild Ellingsberg*

RETNINGSLINJER VED AVDEKKING AV VOLD OG KRENKELSER.

FriBU har i samarbeid med FERØ laget et oversiktsdokument hvor du kan få en oversikt over hva du skal gjøre hvis du, eller noen av dine ledere blir betrodd viktig informasjon eller avdekker overgrep mot barn og unge.

Her kan du begynne i kolonnen til venstre, finne din problemsstilling og følge linjen. Dette dokumentet kan brukes i situasjonen dere er i for å lettere se hva slags beslutninger du kan ta. Brukes når du/dere sitter sammen med barnet/ ungdommen ved nødstilfeller, før dere får gitt ansvaret videre til Eldste/pastor eller helsepersonell.

	Melder	Ansvarlig/juridisk ansvarlig	Gjøre mål	Hjelpemidler
Leder har mistanke om overgrep	Leder som mottar mistanke	Hovedleder Pastor/menighetens øverste leder	Drøfte mistanken med barnevern (anonymt)	1. Loggføring av situasjon, grunnlaget for mistanken 2. Referat 3. Evaluering med de involverte ledere
Deltaker forteller om overgrep i tilknytning til menighet (fra leder/meddeletaker)	Leder som mottar betroelse	1. Sammen med hovedleder drøfte hvem gjør hva 2. Pastor/menighetens øverste leder som tar ansvar her i fra.	1. Sikre barnet/barna. 2. Melde fra til foreldre. 3. Melde bekymring til barnevernstjenesten 4. Anmelde forholdet. 5. Menighetens ledelse melder fra til FERØ .	1. Loggføring av situasjon, grunnlaget for mistanken 2. Referat 3. Evaluering med de involverte ledere
Deltaker forteller om vold/overgrep i hjemmet	Leder som mottar betroelse	1. Sammen med hovedleder drøfte hvem gjør hva 2. Pastor/menighetens øverste leder som tar ansvar her i fra.	Foreldre skal IKKE informeres.	1. Loggføring av situasjon, grunnlaget for mistanken 2. Referat 3. Evaluering med de involverte ledere

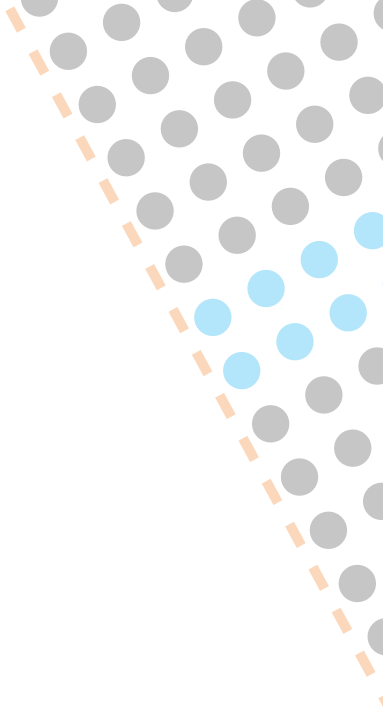
Telefonnummer:

Pastor: _____

Eldste: _____

Barnevernsvakten: _____

Politiet: 02800

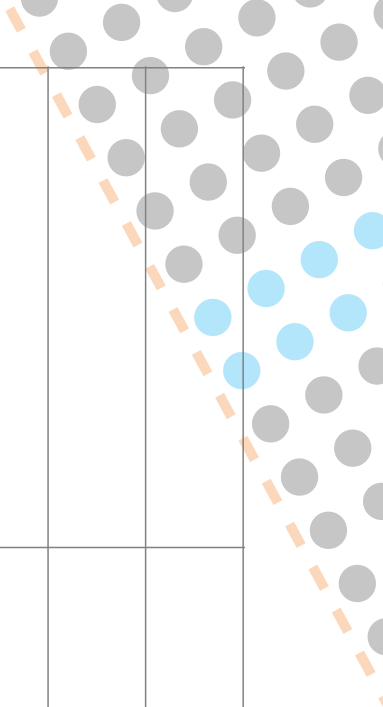
LOGG, INTERNT DOKUMENT FOR LEDERE:

Dette kan også være til stor hjelp for arbeidet videre, evalueringen etterpå og en god innsikt for de som skal behandle saken videre.
Skriv ned hva som skjer og når, og overlever til ansvarsovertaker.

Kontakt tilsynsmann: _____ **tlf:** _____ **mail:** _____ **Som videre kontakter FERØ.**

Dato/kl	Beskrivelse	Utført av	Status	Signatur

Kontaktpersoner/ etater i kommunen til:

Frikirke:

Kontaktnumrene kan endres fra kommune til kommune. Gå inn på din kommunes hjemmeside og søk opp, eller ta kontakt med, instansene for å finne ut hvordan det fungerer i deres område.

Pastor i menigheten:

Eldste i menigheten:

FERO, Frikirkens fagetiske råd for overgrepssaker:

___ <http://www.frikirken.no/fero> _____

Ressurspersoner i menigheten vår som vi kan bruke til samtaler og mentoring:

Brann/ Legevakt:

Barnevernstjenesten:

Barnevernsvakt:

Brann

110

Politi

112 (om det ikke er nødtilfelle ringer man: 02800)

Ambulanse

113

Hvordan tar jeg opp regler, holdninger og retningslinjene i lokallaget mitt?

Vi ønsker at dere som lokallag skal oppleve det å drive tilbudet deres som trygt.

Mange lokallag har nedskrevet generelle årshjul, som gjør det lettere å huske hva slags arbeid de bruker å gjøre når. Det er en slags huskeliste for året.

Vi anbefaler at dere tar opp viktige temaer på ledermøter med jevne mellomrom, og holder dette bevisst oppe hos dere. Da kan det være greit å ha en rytme på jevnlig å gå gjennom noen punkter, slik at om krisen skjer, om det skal dukke opp noen saker som handler om meldeplikt eller om et barn eller en ungdom trenger hjelp, så har dere handlingen klart i bevisstheten.

Et årshjul for regler, holdninger og verdier kan for eksempel se slik ut:

Ledermøte 1:

- Oppdater: Verdierne i lokallaget og lederholdninger dere ønsker. Del ut et dokument med disse holdningene, eks. Et av lederbrevene som er beskrevet i dette heftet kan lastes ned på www.fribu.no
- På ledermøtet går vi gjennom «retningslinjer ved mistanke om vold og seksuelle krenkelser», slik at alle ledere vet at vi har den dersom det skulle bli behov for å ha retningslinjer å følge under en samtale.
- Oppdater «kontaktpersoner i etat og kommune» -dokumentet.
- Les på www.fribu.no om politiattest og hvilke retningslinjer og hvilken praksis dere skal ta i bruk.
- Gi verdidokumentet til alle ledere i laget.

Ledermøte 2:

- Bekreft at politiattester er godkjent.
- Bevisstgjør regler og holdninger dere har i laget, og jobb sammen om samme mål.

Forslag:

- Inviter ressurspersoner i menighet/ kommune/ helsesøster/ barnevern eller lignende til samtale, inspirasjon, seminar eller informasjon for lederne dine.
- Orienter deg om hva slags hjelp som finnes i din kommune.

LYKKE TIL!

Holdninger for lokallagsmedarbeidere

Frikirkens barn- og unge

Dette arket beskriver de holdningene vi har i FriBU, som grunnlaget for arbeidet vårt. De er ment for å gjøre lokallaget så bra og trygt som mulig for deltakere og for ledere. *Drøft gjerne i lokallaget deres hva slags holdninger dere ønsker å ha i deres arbeid!* Vil du lese mer, så har boka «Leir fra L til R» fordypende og bra beskrevet mye av det vi har plukket ut her!

- **Forbilde**
- **Omsorg**
- **Respekt**
- **Tjene**

FORBILDE

- Du velger ikke å være et forbilde, når du er leder så ER du et forbilde. Barn og unge ser opp til deg, og følger med på hva du gjør. Tenk gjennom hva du ønsker å signalisere ut til dem.
- Du er leder i et kristent lokallag, del ditt forhold til tro og Jesus.
- Vær bevisst på å fremme gode og sunne holdninger.
- Vær imøtekommende og vennlig.
- Tenk gjennom hva dine forbilder gjorde, som var avgjørende for at du så opp til dem.

OMSORG

- Lytt. Er det en enkeltsamtale, så leder Gutt gutt, Jente leder jente, og om en av motsatt kjønn kommer til deg, så få med en annen leder i samtalen.
- Be sammen og samtale, men gjør så mye som mulig av dette i fellesarealer, eller få med deg en annen leder om det blir nødvendig å gå et annet sted å snakke.
- Prøv å ikke være alene med en deltaker, men vær i fellesskapet så mye som mulig.
- Lov aldri en deltaker at det han/hun sier skal du aldri si videre. Hvis det handler om overgrep og vold, så har du *meldeplikt*.
- Lær navn.
- La deltakerne føle seg verdifulle og gi dem ros og oppmerksomhet.
- Ta kontakt med barn/unge som er ensomme.
- Engasjer deg i deltakerne.

RESPEKT

- Vis hensyn.
- Vær høflig.
- Vær naturlig, men unngå å klenge på deltakere. En klem er greit, men på deltakers initiativ. Vær var på andres fysiske grenser, og unngå å berøre deltakere. Vær særlig bevisst dette, om du skulle være alene med en deltaker.

- Vær lojal mot lokallagsreglene, slik at vi jobber mot samme mål.
- Kle deg sømmelig/ vær bevisst hva slags klær du går i.
- Møt opp i tide på samlinger.
- Vær forberedt på det du har i oppgave til samlingen.
- Vær åpen og ærlig i møte med deltakere.

TJENER

- Trå til når noen trenger deg.
- Hjelp deltakere når de trenger hjelp.
- Ta ansvar, og hjelp der du ser at det trengs.
- Vi samarbeider sammen, og tjener lokallaget for å gjøre det til det beste stedet for barn og unge!

Velkommen til lokallaget vårt!

Tusen takk for at du har sagt ja til å være med som leder! Vi er avhengige av sånne som deg for å kunne drive dette arbeidet. Og når du er leder her, er du med på noe av det viktigste i verden: Å fortelle barn og unge om Jesus!

I dette brevet står det noen ting som kan være lurt å tenke på som leder. Det er spesielt viktig å lese gjennom dette hvis du ikke har vært leder før, men det kan også være greit å lese for deg som er en erfaren leder.

Dette brevet kan du også tenke at er holdninger som gjelder den aktiviteten du er med på, men også på leir hvor du er sammen med deltakerne flere dager i strekk.

Hvorfor er vi ledere i dette arbeidet?

Vi er ledere fordi vi vil at deltakerne skal lære Jesus Kristus å kjenne, og bli bevart hos ham. Dette vil vi gjøre ved å evangelisere gjennom andakter, bibeltimer og lignende, og ikke minst som gode lederforbilder.

Vi er ledere for deltakerne. Det betyr at vi skal være mest mulig sammen med dem i aktiviteten og der de oppholder seg. Vi er ikke her for å være sosiale med de andre lederne, men for å lage godt opplegg for barna og ungdommene. Når det er sagt, så er det også viktig at vi er en lederstab som har det bra og trives sammen.

Vi er forskjellige

Som mennesker har vi forskjellige ting vi er flinke til; Noen er flinke til å lede møter, noen er flinke til å snakke med deltakerne og spille spill, mens andre synes det er morsomt å ha oversikten og planlegge ting.

Det er ikke meningen at alle skal og bør gjøre alt. Vi ønsker at du skal få utfordret deg selv også, og gjøre ting som du kanskje ikke er helt vant til. Men Gud har gitt oss forskjellige evner og kvaliteter, og det er lov til å si nei til en ting hvis du føler at du ikke mestrer det.

Som leder, er du et forbilde

Når du er leder, så er du et forbilde for deltakerne, uansett om du er 13 eller 87 år. Det er svært viktig, og det gjør at vi må tenke over hva vi gjør og sier – kanskje på en helt annen måte enn det vi gjør til daglig. Din oppførsel har ofte vel så mye betydning overfor barna som bibelundervisningen kan ha. Ha det klart for deg, at når du er med her, så er du et forbilde. Vær sikker på at barn ønsker, og kommer til, å ta etter deg i væremåte og ting du sier, enten det gjelder om du kommer for seint eller om du ikke møter til fellessamlingene, hvordan du respekterer andre, eller ting du spøker med.

NOEN TIPS I MØTE MED ANDRE

- Ikke legg ut bilder av barn på Facebook, Instagram eller andre sosiale medier. Det er viktig å ivareta foreldres ønsker for publisering, og vi har ikke lov til å legge ut bilder uten foreldres godkjenning.
- Vær sen til å tale – tenk først.
- Vær en god lytter, ikke svar før den andre er ferdig å snakke.
- Snakk sant, vær ærlig.
- Ikke provoser eller begynn å krangle.
- Tenk to ganger før du blir sint.
- Ikke hakk på den andre, eller andre dere snakker om.
- Innrøm når du har gjort en feil, eller sagt noe dumt. Vær ikke redd for å be om tilgivelse.
- Ikke legg skylden over på den andre, eller de andre.
- Prøv å forstå den andres synspunkter.
- Vær åpen for ulike oppfatninger.
- Vær forsiktig med å bruke ordene «aldri» og «alltid».
- Snakk med «jeg»- setninger og ta ansvar for egne meninger.

TIPS TIL LEDERROLLEN

...sammen med barna

- Ikke le av «klossete» barn.
- Ikke sett noen i forlegenhet ved å skape situasjoner hvor de kommer til å dumme seg ut. Selv de tøffeste har problemer med å takle det.
- Ikke bruk ironi når du vil irettesette noen, bruk direkte tale.
- Unngå, i den grad det er mulig, å irettesette noen i andres påhør. Vi må vel og merke markere dårlig oppførsel der og da, men ta dem til siden etterpå og snakk med dem om det som skjedde.
- Ikke bli for hardhendt når du leker.
- Ikke overse noen bevisst.
- Ha oppmerksomheten din på den enkelte deltakeren og ikke vær for opptatt av deg selv eller de andre lederne.

...i gruppen

- Lær navnene på deltakerne i din gruppe.
- Sjekk at alle på gruppa er på plass til frokost, på samlinger, og når det skal være ro.
- Prøv å ha oversikt over om noen faller utenfor, og prøv å finne ut av grunnen til at noen eventuelt er lei seg eller ikke vil si noe. Oppmuntre de beskjedne til å være med.
- Ikke favorisér en av deltakerne.

OM FORELSKELSE OG FORHOLD TIL DELTAKERE

- Ikke vær alene med en deltaker av annet kjønn, og unngå situasjoner der du er alene med en deltaker. La det meste skje i fellesskap med andre.
- Gutt leder gutt og jente leder jente, og så langt det er mulig, vær mest mulig i fellesområder.
- Om en deltaker ønsker å prate med deg, få med deg en med-leder av samme kjønn som deltaker, og gå inn i samtalen. Om mulig, ha samtalen i fellesarealene.
- Ikke misbruk din sjarm eller fall for fristelsen til å få småjenter og -gutter forelsket i deg.
- Ikke bli intim og nærgående, selv om du bare mener det er spøk.
- Ikke bruk ord og vendinger som henspiller på sex.
- Kle deg sømmelig.

ANNET

- Om du er på leir: Bank på og vent på svar før du går inn på noens rom (dersom det ikke er sovesaler).
- Hvis du forelsker deg i en av med-lederne, så er du nå leder og har deltakernes øyne på deg. Det forplikter!
- Dersom du røyker, og ikke klarer å gå gjennom samlingen uten å røyke, skal du gjøre det på tilvist plass eller ute av syne for deltakerne.

TING Å TENKE PÅ...

...når vi spiser

Det bør sitte en leder ved hvert bord. Da er det mye lettere å holde ro. Det er, ved måltidene som ellers, viktig at lederne ikke klumper seg sammen ved ett bord. Vi er der for deltakerne!

Hver leder har ansvar for det bordet han eller hun sitter ved, og skal løse krangler, snakke med deltakerne, dempe lydnivået, og hjelpe de av deltakerne som trenger det. Tallerkener og lignende skal ikke settes på plass før den som leder måltidet har gitt beskjed om det.

...når det er fritid/ fri lek

Fritid for deltakerne betyr ikke nødvendigvis fritid for lederne, heller tvert imot. Her har vi en stor mulighet til å bli bedre kjent med deltakerne. Vær sammen med barna der de er, spill spill, aktiviser gjerne deltakerne med uteleker, fotball og lignende, eller snakk med deltakerne om alt og ingenting. Det er ingenting som er så stas som å få oppmerksomhet fra lederne! Dette kan være den mest givende delen av leiren, samtidig som den kan være den mest slitsomme.

De stille og sjenerte, og de som ikke kjenner så mange, kan ha lett for å falle utenfor i fritida. De kan bli gående alene og føle seg utenfor fordi de ikke har noen å være sammen

med, og føler kanskje på at alle de andre kjenner hverandre. For slike deltakere kan fritida være den verste delen av leiren, siden de da må sosialisere seg selv. Det er viktig at vi som ledere er oppmerksomme på disse deltakerne, og prøver å få dem med på det som skjer i fritida eller snakker med dem. Det kan være lett å fokusere mye på de mest høylytte, men de mest sjenerte kan ha like stort behov for oppmerksomhet.

...når det er fellessamlinger

Så fremt ikke noe annet er avtalt med hovedleder (eller en har andre oppgaver) skal alle lederne være med på fellessamlinger og fellesaktiviteter. Ingenting er kulere enn ledere som er med når deltakerne gjør noe!

Når fellessamlingene begynner er det en fordel om lederne er blant de første som kommer. Dette er blant annet fordi det er en fordel at lederne sitter spredt innimellom deltakerne, og slik kan hindre unødvendig uro. Det er også viktig at lederne deltar aktivt i oppgaver, sanger og liknende, som blir gjort under fellessamlingene.

...i forkant av leiren

Forhåpentligvis har du nå fått noen tanker og ideer om hva du må tenke på som leder. Mens du har tanker rundt det å være med, kan du nå sette deg ned og be litt for arbeidet du skal være med på! Det hjelper ikke om det praktiske er i orden, hvis ikke Gud er med oss i det vi skal gjøre. Be for lokallaget, be for deltakerne og be for lederne.

Sjekkliste for deg som leder på tur:

Tusen takk for at du prioriterer denne turen, og gjør denne jobben!

Det er vi takknemlige for. Her følger noen kjappe stikkord om hva som er viktig for deg som leder på leir. Vi håper at du får det bra, og at deltakerne får en fantastisk helg!

Husk at du først og fremst er dette:

Forbilde

Omsorg

Respekt

Tjene

Dette er viktig for meg som leder på tur:

- Lær navn.
- Vær et godt forbilde.
- Støtt opp om de andre lederne.
- Møt opp i tide.
- Vær opptatt av deltakernes ve og vel.
- Ikke flørt eller legg an på deltakere.
- Unngå å vær alene med en deltaker.
- Ta enkeltsamtaler i fellesarealene.
- Unngå å klenge og være fysisk med deltakere.
- Inkluder nye deltakere.
- Ikke le og heng ut andre.
- Hjelp når noen trenger det.
- Ikke legg ut bilder av deltakere på sosiale medier.

TA DEL I FELLESSKAPET
LEV JESUS LIVET
VÆR DEN ENE

Utarbeidet av:

Eli-Anne Willard, Wayni Maylin Bergan, Karen Sofie
Godø og Åshild Ellingsberg i samarbeid med FERØ

fri kirken